

Varsinais-Suomen vesistökuunnostusverkosto

Hankkeen loppuraportti

Jarkko Leka, Maiju Oikarinen, Katariina Yli-Heikkilä, Janne Tolonen ja Anni Lahtela
2020

© 2020

Valonia – Varsinais-Suomen kestävän kehityksen ja energia-asioiden palvelukeskus
PL 273 (Ratapihankatu 36, 2. krs), 20101 Turku

Toimimme osana Varsinais-Suomen liittoa
Y-tunnus: 0922305-9

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ.....	4
1 HANKKEEN TAUSTA JA TAVOITTEET	5
1.1 TAUSTA	5
1.2 TAVOITTEET.....	5
2 HANKKEEN OSAPUOLET JA MENETELMÄT.....	6
2.1 HANKKEEN TOTEUTTAJAT JA VASTUUT	6
2.2 OHJAUSRYHMÄ.....	6
2.3 SUUNNITTELUYHMÄ.....	7
3 HANKKEEN TULOKSET	7
3.1 PAIKALLISYHDISTYSTEN NEUVONTA JA AKTIVOIMINEN	7
3.2 TILAISUUKSIEN JÄRJESTÄMINEN JA OSALLISTUMINEN MUIDEN TILAISUUKSIIN	8
3.2.1 HANKKEEN JÄRJESTÄMÄT TILAISUUDET.....	8
3.2.2 OSALLISTUMINEN MUIDEN JÄRJESTÄMIIN TAPAHTUMIIN	9
3.3 SIDOSRYHMÄTYÖ	10
3.3.1 SIDOSRYHMÄTYÖN MERKITYS VESIENSUOJELUSSA	10
3.3.2 VERKOSTOHANKKEEN SIDOSRYHMÄTYÖ.....	10
3.4 TOIMINTAMALLIN LUOMINEN	11
3.5 KOULULAISTEN YMPÄRISTÖKASVATUS	13
4 HANKKEEN VAIKUTUKSET	14
5 VIESTINNÄN TOTEUTUMINEN JA TULOKSET.....	15
5.1 VISUAALINEN ILME JA PAINOTUOTTEET.....	15
5.2 VERKKOJULKAISUT: HANKESIVU, UUTISET, BLOGIT JA UUTISKIRJEET	16
5.3 MEDIATIEDOTTAMINEN JA MEDIANÄKYVYYS.....	17
5.4 SOSIAALINEN MEDIA	18
6 TULOsten KESTÄVYYS JA HYÖDYNTÄMINEN	19
7 TALOUSRAPORTTI (KUSTANNUSERITTELYLOMAKE LIITTEEKSI, EI RAPORTTIIN)	20
8 SUOSITUKSET TULEVIA HANKKEITA JA OHJELMIA VARTEN	21
9 YHTEENVETO HANKKEESTA JA PÄÄTULOKSISTA.....	23
LIITTEET	VIRHE. KIRJANMERKKIÄ EI OLE MÄÄRITETTY.

LIITE 1. VESISTÖKUNNOSTUSVERKOSTOJEN TOIMINTAMALLIT JA HYVÄT KÄYTÄNNÖT -YHTEISRAPORTTI

LIITE 2. VARSINAIS-SUOMEN VESISTÖKUNNOSTUSVERKOSTON TOIMINTAMALLI

LIITE 3. KUSTANNUSERITTELY

Tiivistelmä

Valonian hallinnoima Varsinais-Suomen vesistökuunnostusverkosto -hanke sai ympäristöministeriöltä myönteisen rahoituspäätöksen elokuussa 2018. Hankekumppanina on ollut Lounais-Suomen vesiensuojeluyhdistys. Merkittävimpinä yhteisyökumppaneina ovat olleet Varsinais-Suomen ELY-keskuksen vesiyksikkö ja Varsinais-Suomen liitto. Hankkeen toteutusaika on 3.9.2018-31.12.2020 ja kokonaisbudjetti 100 000 euroa.

Varsinais-Suomessa on kymmeniä vapaaehtoisvoimin toimivia vesiensuojelu- ja hoitoyhdistyksiä. Näiden paikallistoimijoiden neuvontaan, kouluttamiseen ja tukemiseen ei ole ollut selvää toimintamallia ja tekijää ennen Varsinais-Suomen vesistökuunnostusverkosto -hankkeen alkamista syyskuussa 2018. Yhdistystoimijoiden auttamisen lisäksi hankkeessa on rakennettu asteittain laajenevaa sidosryhmien välistä yhteistyötä. Vaikuttavien valuma-aluekuunnostusten tekemiseksi tarvitaan laajapohjaista sidosryhmyötä.

Verkostolle on laadittu toimintamalli, jonka pohjalta verkostotyö jatkuu vuodesta 2021 eteenpäin. Verkoston ydintoiminnoista vastaa suunnitteluryhmä. Suunnitteluryhmä kokoontuu noin 4 neljä kertaa vuodessa ja ryhmässä ovat edustettuina Varsinais-Suomen ELY-keskus, Varsinais-Suomen liitto, Lounais-Suomen vesiensuojeluyhdistys, Salon kaupunki, Laitilan kaupunki ja Valonia.

Verkoston viestintätoimilla on laaja-alaisesti lisätty tietoa vesistökuunnostustoiminnasta ja vesiensuojelun merkityksestä. Tärkeimpiä viestintäkeinoja ovat olleet henkilökohtaiset tapaamiset ja puhelut, tilaisuudet, verkoston uutiskirjeet, Varsinais-Suomen vesistökuunnostajat FB-sivu sekä hankkeen internetsivut.

Hankkeen kahden vuoden aikana Varsinais-Suomen vesistökuunnostusverkosto on saatu hyvään vauhtiin. Verkostotyö on pitkäjänteistä ja vaikuttavuus oletettavasti paranee verkoston kehittyessä. Vaikuttavan vesiensuojelutyön edellytyksenä on hyvä yhteistyö eri toimijoiden välillä. Verkoston jatkokehityksessä on tärkeää, että eri verkostot ja toimijat ovat tietoisia toistensa tavoitteista ja tunnistetaan yhteistyömahdollisuudet. Verkostoa olisi hyvä myös saada mukaan uusia toimijoita kuten tutkimusorganisaatioita ja monipuolisesti eri toimialojen edustajia.

Hankkeen järjestämät koulutusluonteiset tilaisuudet olivat kysytyjä ja vesistökuunnostusosaamisen kehittämiseksi ja vesiensuojeluneuvonnalle on edelleen selvä tarve. Paikallisilla toimijoilla kuten yhdistyksillä ja maa- ja vesialueiden omistajilla on suuri rooli vesistökuunnostusten toteutuksessa. Vesistökuunnostusverkoston tärkeä tehtävä on jatkossakin tarjota neuvontaa ja tukea paikallisten toimijoiden vesiensuojelutyölle. Yhteistyötä olisi hyvä jatkossa kehittää vuorovaikutteisempaan suuntaan niin, että toimijat kokevat verkoston omakseen ja verkosto toimii itseohjautuvasti.

Vesistökuunnostusverkostotoiminnassa pyritään yleishyödyllisyyteen ja siksi olisi tarpeen varmistaa sille riittävä ja pitkäjänteinen julkinen rahoitus sekä poliittinen tuki. Vesistökuunnostustoiminta, vesiensuojelu ja maa- ja metsätalouden kestävä kehityksen ohjaaminen kuuluvat ympäristöministeriön sekä maa- ja metsätalousministeriön intresseihin. YM ja MMM voisivat joko yhdessä tai erikseen harkita alueellisten verkostojen pitkäjänteistä rahoituksellista tukemista. Noin yhden henkilötyövuoden resurssilla vesistökuunnostusverkostotyöhön saataisiin vakautta ja vaikuttavuutta.

1 Hankkeen tausta ja tavoitteet

1.1 Tausta

Varsinais-Suomessa on noin 60 järven tai merenlahden suojelu- tai hoitoyhdistystä. Yli 10 hehtaarin kokoisia järviä on Varsinais-Suomessa 236. Järvien hoito- ja suojeluyhdistysten lukumäärä on varsin korkea suhteessa järvien kokonaismäärään (20–25 %). Tämä osoittaa, että paikallistason vesiensuojelulle on selvä tarve. Osa näistä vesiensuojelu- ja hoitoyhdistyksistä on saattanut lopettaa varsinaisen toimintansa tai on toiminut viime vuosina niin sanotusti säästöliekillä. Aktiivisissakin yhdistyksissä toimijajoukko on tyypillisesti pieni ja uusien nuorten aktiivien saaminen mukaan toimintaan voi olla haasteellista. Erityisesti vesistökuunnostuksiin ja hankkeistamiseen liittyvä neuvonta-apu, koulutus ja sidosryhmien välisen yhteistyön parantaminen on yhdistyksille merkityksellistä. Tukea ja apu väistämättä tarvitaan vapaaehtoisvoimin tehtävän vesiensuojelutyön ylläpitämiseen ja motivoimiseen.

Varsinais-Suomen jokien ja järvien sekä Saaristomeren vesienhoidon kannalta vesistö- ja valuma-aluekunnostusten ja vesiensuojelun tarve hyvin selvä ja kiireellinen. Vuoden 2019 pintavesien ekologisen tila-arvion mukaan jokipituudesta vain 9 % on hyvässä tilassa eikä erinomaiseen tilaan luokiteltuja jokia ole lainkaan. Järvien pinta-alasta 27 % on hyvässä tai erinomaisessa tilassa, joten valtaosassa järviä tarvitaan toimia tilan parantamiseksi. Saaristomeri on kokonaan hyvää heikommassa tilassa: 95 % tyydyttävässä tilassa, 5 välttävissä tilassa ja Halikonlahden sisäosat huonossa tilassa. Varsinais-Suomen ja Satakunnan toimenpideohjelman mukaan tärkeintä on ravinnekuormituksen vähentäminen sekä metsä- ja turvevaltaisilla alueilla kiintoainekuormituksen vähentäminen. Toimenpideohjelman tilatavoitteiden saavuttaminen vaatii tuekseen aktiivista paikallistason vesiensuojelun vapaaehtoistyötä ja monialaista yhteistyöverkostoa vesiensuojelun valuma-alueäkökulman huomiointiin.

1.2 Tavoitteet

Hankkeen tavoitteena on ollut luoda toimintamalli ja yhteistyöverkosto alueellisen vesiensuojelutyön tehostamiseen sekä vesistö- ja valuma-aluekunnostusten toteuttamiseen. Lisäksi tavoitteena oli, että Varsinais-Suomen vesistökuunnostusverkoston työ jatkuu hankkeen päättymisen jälkeen.

Vesistökuunnostusverkosto on tehokas väylä kanavoida kunnostusneuvontaan tarvittavaa asiantuntijatyötä. Varsinais-Suomen vesistökuunnostusverkostoa varten laaditaan internetsivut, jotka toimivat tiedon välityskanavana ja tietolähteenä. Viestintä on tärkeä osa verkoston toimintaa ja hankkeessa pyritäänkin monikanavaisuuteen: mediaviestintä (internet, some, lehdet), tapaamiset, tilaisuudet ja tapahtumat. Paikallistoimijoita ohjeistetaan ja kannustetaan tallentamaan oman vesistönsä seurattuloksia ja muuta vesistötietoa Järvi & MeriWikiin.

Tärkeimpiä hankkeessa tavoiteltavia tuloksia ovat olleet toimivan ja aktiivisen yhteistyön lisääminen vesiensuojeluun liittyvien sidosryhmien välillä, mahdollisimman monen paikallisyhdistyksen neuvonta sekä vesistö- ja valuma-aluekunnostusten toteutuminen useissa Varsinais-Suomen vesistöissä.

Hankkeessa hyviksi havaituista käytännöistä viestitään maakunnallisesti ja toisaalta muiden vesistö-kunnostusverkostohankkeiden välillä. Vastavuoroisella tietojen ja kokemusten vaihdolla tavoitellaan hyvien käytäntöjen soveltamista ja käyttöönottoa useilla alueilla. Tavoitteena on ollut myös aktiivinen yhteistyö ja tiedonvaihto kahden muun alueellisen verkostohankkeen kanssa: [Verkostoilla tehoa vesienhoitoon -hanke](#)/Pro Agria Oulu ja Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry sekä [Vesiviestillä vaikutavuutta -hanke](#)/Savo-Karjalan vesiensuojeluyhdistys ry.

2 Hankkeen osapuolet ja menetelmät

2.1 Hankkeen toteuttajat ja vastuut

Valonian hallinnoima Varsinais-Suomen vesistökunnostusverkosto -hanke sai ympäristöministeriöltä myönteisen rahoituspäätöksen elokuussa 2018. Hankekumppanina on Lounais-Suomen vesiensuojeluyhdistys. Varsinais-Suomen ELY-keskuksen vesiyksikkö oli mukana hankehakemuksen valmistelussa ja on toiminut aktiivisena yhteistyökumppanina verkostohankkeen suunnitteluryhmässä. Lisäksi yhteistyökumppanina on ollut Varsinais-Suomen liitto. Hankkeen varsinainen toiminta on alkanut syyskuun alussa 2018. Hankkeen valvojana vuoden 2020 syyskuun loppuun asti toimi ympäristöministeriön erityisasiantuntija Päivi Saari ja lokakuun alusta alkaen ylitarkastaja Kirsi Kenttä.

Hankkeen tavoitteiden saavuttamisesta, viestinnästä, hankehallinnosta ja taloushallinnosta on vastannut Valonia. Hankkeen vetäjänä on toiminut vesiasiantuntija Jarkko Leka ja viestintäasiantuntijana on toiminut Maiju Oikarinen. Vuonna 2020 hanketyötä on tehnyt myös vesiasiantuntija Katariina Yli-Heikkilä. Lisäksi vesiasiantuntija Janne Tolonen ja Katariina Yli-Heikkilä ovat tehneet verkostotyötä Valonian omarahoitusosuutena. Valonia on Varsinais-Suomen kuntien yhteinen puolueeton kestävä kehityksen asiantuntijaorganisaatio, joka toimii osana Varsinais-Suomen liittoa. Kuntien vuosittaiset osallistumismaksut Valonian toimintaan kattavat noin viidenneksen Valonian vuosittaisesta noin miljoonan euron budjetista. Muu rahoitus kertyy erilaisten hankkeiden rahoituksista sekä ostopalveluista.

Lounais-Suomen vesiensuojeluyhdistys on ollut mukana hankkeen suunnitteluryhmässä ja tehnyt töitä erityisesti paikallisyhdistysten kontaktoinnin ja neuvonnan osalta sekä ollut mukana yhdistyksille järjestettyjen tilaisuuksien järjestelyissä. Verkostotyöstä on vastannut yhdistyksen projektityöntekijä Matti Jantunen ja vuoden 2020 syyskuun alusta alkaen projektityöntekijä Pasi Salmi.

2.2 Ohjausryhmä

Jo suunnitteluvaiheessa katsottiin tarkoituksenmukaiseksi perustaa hankkeelle ohjausryhmä, johon kutsutaan jäseniä erityisesti valuma-aluekunnostuksiin liittyvistä sidosryhmistä. Ohjausryhmään ovat osallistuneet ympäristöministeriö, Varsinais-Suomen ELY-keskus/vesiyksikkö, Länsi-Suomen maa- ja kotitalousnaiset/ProAgria Länsi-Suomi, MTK Varsinais-Suomi, Suomen metsäkeskus, metsänhoitoyhdistys Lounametsä, Suomen luonnonsuojeluliiton Varsinais-Suomen piiri, Lounais-Suomen vesiensuojeluyhdistys sekä Valonia. Ohjausryhmän puheenjohtajana on toiminut Länsi-Suomen maa- ja kotitalousnaisten/ProAgria Länsi-Suomen maisema- ja ympäristöasiantuntija Terhi Ajosenpää.

Ohjausryhmä on kokoontunut kaikkiaan viisi kertaa toisin sanoen kerran maksatus- ja raportointikautta kohti. Kolme ensimmäistä kokousta järjestettiin Valoniassa ja kaksi viimeistä koronatilanteen takia Teams-etäkokouksina.

2.3 Suunnitteluryhmä

Suunnitteluryhmän tehtävänä on ollut ennen kaikkea sopia hankkeessa järjestettävistä tilaisuuksista, niiden sisällöstä ja ajankohdista, keskustella viestintäasioista ja sidosryhmätyöstä sekä suunnitella verkoston toimintamallia. Suunnitteluryhmän ovat muodostaneet Varsinais-Suomen ELY-keskuksen Sanna Kipinä-Salokannel ja Pekka Paavilainen, Lounais-Suomen vesiensuojeluyhdistyksen (LSVSY) Matti Jantunen ja loppuvuodesta 2020 Pasi Salmi sekä Valonian vesiasiantuntijat Jarkko Leka, Katriina Yli-Heikkilä ja Janne Tolonen. Viestintäasioissa suunnitteluryhmän työskentelyyn on osallistunut Valonian Maiju Oikarinen. Suunnitteluryhmä on kokoontunut hankkeen aikana yhteensä 15 kertaa.

3 Hankkeen tulokset

3.1 Paikallisyhdistysten neuvonta ja aktivoiminen

Vesistökuunnostusverkoston avulla on tuettu paikallistason vesiensuojelutoiminnan viriämistä ja voimistumista. Yhdistykset tarvitsevat monenlaista asiantuntija-apua pitkäjänteisessä vesiensuojelutyössään eikä tälle tarpeelliselle asiantuntijatyölle ole Varsinais-Suomessa vesistökuunnostusverkostoa lukuun ottamatta selvää julkista ja voittoa tavoittelematonta vastuutahoa. Vesistökuunnostusverkosto on tarjonnut yhdistyksille tukea toiminnan aktivoimiseen sekä tietoa vesiensuojelun suunnitteluun ja toteutukseen. Pienillä yhdistyksillä on yleensä vähän voimavaroja viestintään ja verkoston avulla pystytään vahvistamaan yhdistysten elinvoimaisuudellekin olennaista viestintää.

Suunnitteluryhmän 1. kokouksessa päätettiin, että tehokkain tapa tiedottaa verkostohankkeesta paikallisyhdistyksille on suorat puhelinyhteydenotot yhdistysten puheenjohtajiin. Loka-marraskuussa 2018 LSVSY:n Matti Jantunen ja Valonian Jarkko Leka laativat käsikirjoituksen paikallisyhdistysten puheenjohtajien puhelinkyselyä varten. Puhelun alussa kerrottiin tiivistetysti hankkeen tarkoitus ja tavoitteet, jonka jälkeen kysyttiin muun muassa haluavatko olla mukana verkostotoiminnassa ja millaista tukea ja neuvontaa he haluaisivat verkostolta. Puhelimitse tavoitettiin reilu 30 yhdistysaktiivia loppuvuodesta 2018 ja alkuvuodesta 2019. Vastausten perusteella yhdistykset tarvitsevat erityisesti vesistökuunnostus- ja hankeneuvontaa, verkostoitumista sekä mahdollisuutta kokemusten vaihtoon.

Valoniaan, Varsinais-Suomen ELY-keskukseen, Lounais-Suomen vesiensuojeluyhdistykseen ja muutamaani kuntiin on tullut hankkeen aikana yhteydenottoja paikallisilta vesiensuojeluyhdistyksiltä, joita on voitu verkostotyön avulla neuvoa. Neuvontaa on tehty maastossa, palavereissa, puhelimitse ja sähköpostitse. Tyypillisesti kyse on ollut veden laatuun, vesistökuunnostuksiin tai hankerahoitukseen kytkeytyvistä asioista. Lisäksi yhtenä esimerkkinä voidaan mainita Pyhärannan kunnasta verkostolle tullut toive neuvoa ja tukea uuden vesiensuojeluyhdistyksen, Puhdas Mannervesi ry:n, perustamiseen liittyvissä asioissa. Paikallistoimintaa on aktivoitu myös järjestämällä yhdistystoimijoille tarkoitettuja verkostoitumistilaisuuksia.

Paikan päällä vesistöjen äärellä annettua neuvontaa on tehty ainakin Laitilan Lahniolla, Teijon Likojärvellä, Suomusjärven Omenojärvellä ja Sauvon Silkkilänjärvellä. Maastossa tapahtuvan neuvonnan hyvänä puolena on kokonaisuuden konkreettinen hahmottaminen ja paikan päälle tehtävä alustava toimenpiteiden suunnittelu. Olisi toivottavaa, että verkostotyössä olisi jatkossakin resursseja maastossa tapahtuvaan neuvontaan.

3.2 Tilaisuuksien järjestäminen ja osallistuminen muiden tilaisuuksiin

3.2.1 Hankkeen järjestämät tilaisuudet

Hankeessa on järjestetty 16 tilaisuutta, joihin on osallistunut yhteensä noin 660 henkilöä (lista tilaisuuksista alla). Tilaisuudet ovat olleet kahta tilaisuutta lukuun ottamatta avoimia yleisötilaisuuksia, jotka on suunnattu erityyppisille kohderyhmille. Tilaisuudet ovat olleet verkostotyön edistämisen kannalta varsin onnistuneita. Tosin loppuvuodesta 2019 järjestetyt Maatalous ja vesiensuojelu -tilaisuudet jäivät osallistujamääriltään vaatimattomiksi (15 hlöä ja 9 hlöä), vaikka tilaisuuksista oli pyritty viestimään aktiivisesti.

Hankkeen järjestämät tilaisuudet:

- Kuntametsät ja pienvesien suojelu -seminaari Liedossa 14.2.2019, 60 osallistujaa
- Varsinais-Suomen vesistökuunnostusverkoston kalataloustapaaminen Turussa 26.2.2019, 20 osallistujaa
- Metsät ja vesiensuojelu -tilaisuus Salossa 21.3.2019, 60 osallistujaa
- Metsätalouden vesiensuojelu -tilaisuus Perttelissä 14.8.2019, 20 osallistujaa
- Pienvedet kuntoon -tilaisuus Salon kaupungintalolla 11.9.2019, 50 osallistujaa
- Pienvesiretki asiantuntijoille Salon Perniöön ja Teijoon 12.9.2019, 18 osallistujaa
- Vesiensuojeluyhdistykset esittäytyvät iltatilaisuus Maskussa 17.9.2019, 18 osallistujaa
- Maatalous ja vesiensuojelu -tilaisuudet Loimaalla 30.10.2019 ja Taivassalossa 20.11.2019, yhteensä 24 osallistujaa
- Talviseminaari Turussa 11.2.2020, järjestettiin yhteistyössä valtakunnallisen vesistökuunnostusverkoston ja V-S ELY-keskuksen kanssa, paikan päällä 120 osallistujaa ja etänä 110 osallistujaa
- Vesikasvi-ilta Turussa 10.3.2020, paikan päällä 30 osallistujaa ja etänä 60 osallistujaa (FB-live –taltiointi)
- [Vesistökuunnostajan hankewebinaari Teams-etäyhteydellä 3.6.2020](#), 25 osallistujaa
- [Kosteikkoretki Raaseporiin ja Perniöön 19.8.2020](#), 25 osallistujaa
- [Vesiensuojeluyhdistykset esittäytyvät iltatilaisuus Salossa](#) 30.9.2020, 15 osallistujaa
- Vesiensuojeluyhdistykset esittäytyvät iltatilaisuus Uudessakaupungissa 7.10.2020, 10 osallistujaa
- [Verkostoyhteistyö rannikko- ja sisävesien kunnostuksien vauhdittajana –tilaisuus](#) Zoom-etäyhteydellä 20.11.2020, 25 osallistujaa

3.2.2 Osallistuminen muiden järjestämiin tapahtumiin

Vesiensuojelu- ja hoitoyhdistykset toivovat järjestämiinsä vuosikokouksiin tai vesiensuojelutilaisuuksiin toisinaan asiantuntijan esitystä. Myös kesätapahtumiin ja muihin vastaaviin yleisötilaisuuksiin saattaa tulla tarve kutsua asiantuntija paikalle vesi-infopisteelle antamaan neuvontaa ja vastaamaan yleisön kysymyksiin. Verkoston näkökulmasta näihin osallistuminen on hyödyllistä suorien henkilökontaktien vahvistumisen ja paikallistoimijoiden tarpeisiin vastaamisen kannalta. Osallistuminen ei yleensä vaadi mittavaa valmistautumista, mutta tapahtumien sijoittuminen viikonloppuihin tai iltoihin voi olla töiden järjestämisen kannalta joskus hankalaa.

Muiden alueellisten vesistökuunnostustoimijoiden ja valtakunnallisen verkoston tilaisuuksiin on tullut esitelmointipyyntöjä hankkeen aikana. Nämä tilaisuudet ovat hyviä laajemman verkostotyön ja muiden toimijoiden käytännöistä oppimisen kannalta. Haittana voi olla lähinnä pitkät matkustusajat, jos on tarpeen olla tilaisuudessa paikan päällä.

Muiden järjestämät tilaisuudet, joihin on pyydetty esiintyjää/asiantuntijaneuvojaa Varsinais-Suomen vesistökuunnostusverkostolta:

- Sauvon vesiensuojeluilta 25.9.2018, järjestäjänä Silkkijärven ranta-asukkaat, esitys valuma-alue- ja vesistökuunnostuksista sekä haja-asutusalueiden jätevesien käsittelystä, 20 osallistujaa
- Alueellinen vesistöinfo -tilaisuus Taivassalossa 8.11.2018, järjestäjänä Vehmaan vesistöjen suojelu- ja hoitoyhdistys ry, esitys V-S vesistökuunnostusverkosto -hankkeesta, 25 osallistujaa
- Lähivesistöjen tila tutuksi –koulutus, Liminka 7.2.2019, järjestäjänä Verkostoilla tehoa vesienhoitoon -hanke, esitys Vapaaehtoinen vesien tilan tarkkailu, noin 20 osallistujaa
- Kunnat ja maakunnat vesiverkostoissa –tilaisuus, Helsinki 25.3.2019, järjestäjänä Verkostoilla tehoa vesienhoitoon -hanke, esitys järjestäjänä Verkostoilla tehoa vesienhoitoon -hanke
- Vesiensuojeluinfpiste Hauskaa yhdessä -tapahtumassa Uudenkaupungin Haavaisissa 18.5.2019, järjestäjänä Haavaisten vesiensuojeluyhdistys Ry, noin 60 osallistujaa
- Veikkolan järvipilotti -tilaisuus Kirkkonummen Veikkolassa 21.5.2019, järjestäjänä Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry, esitys Vesikasvillisuusniitot järven hoidossa ja luonnon monimuotoisuuden ylläpitämisessä, noin 25 osallistujaa
- Vesiensuojeluinfpiste Hyvää Vehmaalta -tapahtumassa, yhteistyössä Vehmaan vesistöjen hoito- ja suojeluyhdistyksen kanssa, Vehmaan keskustassa 15.6.2019
- Metsätalouden vesiensuojelupäivät 17.9.2019 Savonlinnassa, järjestäjänä Suomen Metsäkeskus, esitys pienvesistä.
- Noroista virtaavaksi Oulujoeksi – vesillä on väliä -seminaari 1.10.2019, Valtakunnallisen vesistökuunnostusverkoston, SYKE:n, LUKE:n, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen ja ”Verkostoilla tehoa vesienhoitoon” -hankkeen (ProAgria Oulu, Oulun Maa- ja kotitalousnaiset) järjestämä tilaisuus, esitys pienvesistä.
- Mynämäen vesiensuojelu -tilaisuus, Mynämäki 8.2.2020, järjestäjänä Mynämäen luonnon-suojeluyhdistys ry, esitys Mynämäen vedet ja vesiensuojelu
- Naarjärven suojeluyhdistyksen vesi-info Perniössä 2.8.2020, esitys Vesiensuojelu ja Naarjärvi

- Salmijärvi-Tyystiö-Kaituri seuran vuosikokous Suomusjärvellä 23.8.2020, esitys Vesiensuojelu ja vesistökuunnostukset, 15 osallistujaa
- Verkostotoiminnalla lisäresursseja kuntiin -infotilaisuus, webinaari 28.8.2020, järjestäjänä Verkostoilla tehoa vesienhoitoon -hanke, esitys Valonian vesiensuojeluyhteistyöstä V-S kuntien kanssa
- Iso-Kiskon järven vesienhoitoyhdistys ry vuosikokous Salon Kiskossa 29.8.2020, esitys Vesiensuojelu ja vesistökuunnostukset, 16 osallistujaa
- Valtakunnallisen vesistökuunnostusverkoston vuosiseminaari, webinaari 28.10.2020, esitys Vesistökuunnostusverkostosta ja toiminnan jatkamisen rahoitusmallista

3.3 Sidosryhmätyö

3.3.1 Sidosryhmätyön merkitys vesiensuojelussa

Vesiensuojelu- ja vesistökuunnostusasioissa laajapohjainen sidosryhmätyö on hyvin tärkeää vaikuttavuuden ja tulosten pysyvyyden kannalta. Vesistökuunnostusten toteutuksessa tarvitaan usein monenlaista erityisosaamista kuten biologian- ja tekniikan osaamista, maa- ja metsätalouden tuntemusta ja paikallisten olosuhteiden huomioimista. Sidosryhmien välinen toimiva yhteistyö on siten lähes välttämätöntä onnistuneiden vesistökuunnostusten toteuttamiseksi. Sidosryhmätyön merkitys korostuu valuma-aluekuunnostuksissa, joissa halutaan saada suuri joukko maanomistajia ja muita alueen toimijoita huomioimaan vesiensuojeluasiat mahdollisimman hyvin. Toimiva sidosryhmätyö, kuten sujuva verkostotyökin, vaatii keskinäistä luottamusta. Luottamuksen saavuttamiseen puolestaan tarvitaan aikaa, henkilökohtaisia tapaamisia ja rakentavia keskusteluja. Mikäli osapuolien intressit ovat kaukana toisistaan, luottamuksen saavuttaminen on hidasta eikä sitä kaikissa tapauksissa pystytä saavuttamaan.

Toisaalta koska vesienhoitoon ei heti saada sitoutettua kaikkia toimijoita on tarkoituksenmukaista edistää vapaaehtoista vesiensuojelua ja vesistökuunnostuksia aktiivisten ja vaikuttavien toimijoiden kanssa. Jos näin saavutetut tulokset ovat myönteisiä ja selviä, niin näistä tuloksista rakentavasti ja esimerkkeihin perustuen viestimällä voidaan saada uusiakin toimijoita huomioimaan vesiensuojeluasiat aikaisempaa paremmin.

Vesiensuojelussa merkittäviä sidosryhmiä verkostotyön kannalta ovat ainakin maa- ja metsätaloustoimijat, kalataloustoimijat, kunnat ja kuntapäätäjät, ELY-keskukset, tutkimus- ja kehittämisorganisaatiot, paikalliset ja alueelliset vesiensuojeluyhdistykset sekä alueelliset ja valtakunnalliset verkostot. Edellä mainitut sidosryhmät voivat itsessään sisältää hyvin laajaan ja heterogeenisen joukon toimijoita, joten käytännössä olisi kyettävä tunnistamaan näistä tärkeimmät toimijat ja henkilöt tilanteen mukaan. Tehtävä ei ole helppo, mutta sitä kannattaa verkostotyöllä joka tapauksessa tavoitella.

3.3.2 Verkostohankkeen sidosryhmätyö

Verkoston sidosryhmätyö muodostuu ennen kaikkea vastuutahon ja sen työntekijöiden verkostojen sekä niistä saatujen kokemusten ja kontaktien viitoittamana. Alustana Varsinais-Suomen vesistökuunnostusverkosto -hankkeen sidosryhmätyössä on ollut Valonian aktiivinen vesiyhteistyö Varsinais-Suomen kuntien, Varsinais-Suomen ELY-keskuksen (vesi- ja kalatalousyksiköt), maakunnan

kalataloustoimijoiden, virtavesikunnostuksiin liittyvien toimijoiden ja maanomistajien, paikallisten vesiensuojeluyhdistysten, valtakunnallisen vesistökuunnostusverkoston ja Lounais-Suomen vesiensuojeluyhdistyksen kanssa.

Kuntayhteistyö vesiasioissa Valonian ja Varsinais-Suomen kuntien välillä perustuu vuonna 1999 aloitettuun hajajätevesiyhteistyöhön. Yhteistyömuotona on ollut jo monen vuoden ajan kaksi kertaa vuodessa järjestettävä vesiensuojelu- ja vesihuoltoryhmän kokous, joista syksyn kokous on muutaman vuoden ajan ollut sisäkokouksen ja maastoretken yhdistelmä. Kokouksen järjestelyistä vastaa Valonia ja ryhmän jäseniä ovat kaikki Varsinais-Suomen kuntien ympäristöviranhaltijat ja muutamien muiden organisaatioiden edustajat.

Verkostotyön ja Valonian muiden hankkeiden kautta sidosryhmätyö maa- ja metsätaloustoimijoihin on laajentunut ja vahvistunut. Hankkeessa on tehty yhteistyötä muun muassa Suomen metsäkeskuksen, Länsi-Suomen maa- ja kotitalousnaisten/ Pro Agria Länsi-Suomen ja MTK Varsinais-Suomen kanssa. Vesistökuunnostusverkoston toimintaa ovat tukeneet muut samaan aikaan käynnissä olleet hankkeet. Esimerkiksi Valonian vetämässä [Hyppäränharjun METSO-yhteistoimintaverkostossa](#) metsätaloustoimijoiden kanssa tehtävä sidosryhmätyö on laajentunut myös Tapioon, metsänhoitoyhdistyksiin, metsäalan yrityksiin, urakoitsijoihin ja metsänomistajiin.

Jo hankkeen 2. suunnitteluvaiheessa sovittiin yhteistyön toteuttamisesta Verkostoilla tehoa vesienhoitoon (ProAgria Oulu, Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry), Varsinais-Suomen vesistökuunnostusverkosto (Valonia) ja Vesiviestillä vaikuttavuutta (Savo-Karjalan Vesiensuojeluyhdistys ry) hankkeiden kesken. Tätä yhteistyötä ylläpidettiin koko hankkeen ajan monin tavoin: palaverit, sähköpostit, osallistumalla muiden verkostojen tapahtumiin ja laatimalla vuoden 2020 lopulla yhteisraportti hankkeiden hyvistä käytännöistä. Yhteisraportti on luettavissa liitteessä 1. Valonian vesiasiantuntijat Janne Tolonen ja Jarkko Leka ovat olleet aktiivisesti mukana valtakunnallisen vesistökuunnostusverkoston suunnitteluryhmässä ja muussa toiminnassa (vuosi ja talviseminaarit) noin 3 vuoden ajan. Varsinais-Suomen vesistökuunnostusverkosto on ollut mukana Rannikon kunnostusverkostossa (UUDELY ja VARELY) helmikuussa 2020 pidetystä aloitustilaisuudesta asti. Valonian vesiasiantuntijat Janne Tolonen ja Jarkko Leka ovat rannikon kunnostusverkoston suunnitteluryhmän jäseniä. Sidosryhmätyötä on tehty myös Pyhäjärvi-instituutin sekä Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistyksen (KVVY) Loikuhankkeen kanssa.

Sidosryhmätyötä on tehty myös osallistumalla ympäristöministeriön järjestämiin tilaisuuksiin, joissa on voitu verkostoitua muiden hanketoimijoiden kanssa. Tällaisia tilaisuuksia, joihin hankkeen työntekijät osallistuivat, oli yhteensä 5 (neljä Helsingissä ja yksi Lahdessa). Valonia on mukana Varsinais-Suomen ELY-keskuksen vetämässä Varsinais-Suomen ja Satakunnan vesien- ja merenhoidon yhteistyöryhmässä sekä KVVY ry:n vetämässä Loimijoki-työryhmässä. Vesistökuunnostusverkosto -hankkeen aikana Valonian edustajat ovat osallistuneet em. ryhmien kokouksiin 6 kertaa.

3.4 Toimintamallin luominen

Verkoston toimintamallin luominen on ollut yksi hankkeen päätavoitteista. Työ toimintamallin luomiseksi on aloitettu hankkeen alussa ja siitä on keskusteltu erityisesti suunnitteluryhmässä. Ensimmäinen luonnos verkoston toimintamallista on esitetty hankkeen 2. väliraportissa, joka on hyväksytty kesäkuussa 2019. Toimintamallin rakenteesta ja sisällöstä keskusteltiin laajemmin helmikuussa 2020

järjestetyssä kokouksessa, jossa oli Varsinais-Suomen ELY-keskuksenn, Varsinais-Suomen liiton ja Valonian edustajia. Kokouksessa esitettyjen ehdotusten pohjalta laadittiin toimintamalliluonnos, joka lähetettiin kommenttikierrokselle hankkeen ohjausryhmällesekä Valonian vesiensuojelu- ja vesihuoltoryhmän jäsenille (noin 40 jäsentä). Toimintamallia muokattiin saatujen kommenttien perusteella.

Toimintamalliluonnoksessa (liite 2) on esitetty verkostotyön tarve, tarkoitus ja tavoitteet sekä verkoston toimintamalli. Toimintamalliin sisältyvät osiot ovat: 1. Verkostotyön resurssointi ja priorisointi, 2. Ydintoiminnot ja 3. Lisäresurseihin perustuvat toiminnot. Verkoston ydintoimintoja ovat mm. suunnitteluryhmä, verkostoryhmä sekä neuvonta ja viestintä.

Ydintoimintojen ylläpidosta, suunnittelusta ja kehittämisestä vastaa verkoston **suunnitteluryhmä**. Suunnitteluryhmä kokoontuu noin 4 kertaa vuodessa. Suunnitteluryhmän 1. toimikausi on vuodet 2021–2022. Tämän jälkeen suunnitteluryhmään voidaan valita uudet kuntajäsenet tai vanhat voivat myös jatkaa uusien lisäksi. Suunnitteluryhmään voidaan tarvittaessa ottaa uusia jäseniä myös kuluvan toimintakauden aikana, mikäli suunnitteluryhmässä niin päätetään. Suunnitteluryhmän kokouksien järjestämisestä ja käsiteltävien asioiden valmistelusta vastaa Valonia.

Suunnitteluryhmän jäsenet kaudella 2021–2022

- Valonia/ Varsinais-Suomen liitto
Jarkko Leka, Katariina Yli-Heikkilä, Janne Tolonen
- Varsinais-Suomen ELY-keskus
vesiyksikkö: Sanna Kipinä-Salokannel ja Pekka Paavilainen
kalatalouspalvelut: Mika Sivil ja Leena Rannikko
- Lounais-Suomen vesiensuojeluyhdistys
Matti Jantunen/Pasi Salmi
- Varsinais-Suomen liitto
Timo Juvonen
- Salon kaupunki
Jaana Röytiö
- Laitilan kaupunki
Tuija Kailaste

Verkostoryhmässä on laaja joukko jäseniä Varsinais-Suomen vesistökuunnostuksiin, vesienhoitoon ja vesiensuojeluun liittyvistä toimijoista ja intressiryhmistä. Verkostoryhmän perustamisen tavoitteena on erityisesti sidosryhmien sitouttaminen verkoston toimintaan ilman, että se olisi selvä rasite. Verkostoryhmään osallistuminen ei siten edellytä toimijoilta erillistä resurssointia, mutta toisaalta antaa mahdollisuuden osallistua aktiivisesti verkoston toimintaan ja sen kehittämiseen omien voimavarojen ja kiinnostuksen puitteissa. Lisäksi verkostoryhmä lisää rakentavaa yhteistyötä erilaisia intressejä edustavien toimijoiden välille.

Paikallistoimijoiden neuvonta on olennaista verkostotyötä, joka parhaimmillaan lisää luottamusta toimijoiden välille ja toimii kustannustehokkaana tapana saada vireille vesistökuunnostuksia. Neuvonnan muotoja voivat olla puhelin- ja sähköpostineuvonta, palaverit, maastotapaamiset sekä tilaisuudet ja tapahtumat. Lisäksi neuvontaa varten voidaan koostaa esimerkiksi nettisivuille tärkeimpiä asioita vesistökuunnostuksiin, hankkeistamiseen ja rahoitusten hakuun liittyen. Materiaalia on valtakunnallisesti

ajatellen runsaasti saatavilla, mutta sitä voi olla järkevä koostaa Varsinais-Suomen vesistökuunnostusverkoston omille nettisivuille.

Aktiivinen, monipuolinen ja selkeä viestintä on yksi toimivan verkoston kulmakivistä. Sähköiset viestintämenetelmät soveltuvat verkostolle hyvin, koska ne tavoittavat seuraajansa nopeasti ja ovat edullisia. Haasteena voi olla tavoittaa ne paikallistoimijat, jotka eivät aktiivisesti seuraa sähköisiä viestimiä. Tähän voidaan vastata tehostamalla verkoston jäsenten roolia viestien välittämisessä edelleen omille kontakteilleen ja toisaalta esimerkiksi paikallislehtiin saatavien juttujen avulla.

Verkoston viestintäkanavina toimivat ainakin verkoston jäsenille ja sidosryhmille lähetettävät uutiskirjeet ja sähköpostit, sosiaalinen media (Facebook, Instagram, Twitter), verkoston nettisivut ja paikallismedioille tarjottavat juttuaiheet. Viestinnän vastuutahona toimii Valonia.

3.5 Koululaisten ympäristökasvatus

Hankkeessa tehtiin vuonna 2019 kaksi kouluvierailua, joissa oppilaille järjestettiin Koulujemme lähi-vesitoimintaa. Ensimmäinen vesikoulu järjestettiin Sauvon keskuskoulun oppilaille 8.5. Sauvonjoen varrella. Vesikouluun osallistui noin 80 oppilasta (2. ja 8. luokkien oppilaat). Ohjelmassa oli vedenlaatu- ja vesiötötkätutkimukset vesitestirepun välineistön avulla. Toinen vesikoulu järjestettiin Alastaron yläkoulun oppilaille 25.5. Loimijoen varrella. Vesikoulussa opeteltiin veden laadun tutkimista Lounais-Suomen LUMA-keskuksen mobiililaboratorion avulla sekä tehtiin vesiötötkätutkimuksia. Lisäksi käytiin läpi harjoituksen avulla vesistöihin päätyvää kemikaalikuormaa ja mietittiin yhdessä kemikaalikuormituksen vähentämiskeinoja. Vesikoulun vetäjänä toimivat Jarkko Leka ja Valonian harjoittelija Jutta Porkka.

Elokuussa 2020 järjestettiin maasto-opetusta Paimion lukion biologian valinnaiskurssiryhmälle Kaarinassa Järvelän kosteikolla Littoistenjärven rannalla ja Paimiossa Paimionjoella. Paikalla oli opettaja ja seitsemän opiskelijaa. Kosteikkoretellä tutustuttiin vesi- ja rantakasveihin, kosteikon merkitykseen vesiensuojelun ja luonnon monimuotoisuuden kannalta, käytiin läpi Littoistenjärven kemiallisen kunnostuksen vaikutukset sekä tutkittiin vesiselkärangattomia Littoistenjärven uimarannan läheisyydessä. Paimionjoella tutustuttiin virtavesiekologiaan ja toteutettuihin purokunnostuksiin Paimion Karhunojalla. Lisäksi vierailtiin Paimionjoen Askalankoskella ja tutustuttiin vesirakentamisen vaikutuksiin ja kunnostusmahdollisuuksiin. Lisäksi ohjeistettiin kurssilaiset toteuttamaan pienvesi-inventointeja osana kurssityötään.

4 Hankkeen vaikutukset

Valonian näkökulmasta hanke on maakunnallisesti lisännyt vesiensuojelu- ja vesistökuunnostustoimintaa. Tästä yhtenä merkkinä voi olla Varsinais-Suomen ELY-keskukseen tulleiden vesien- ja merenhoiton avustushakemusten määrän kasvu muutamana edellisenä vuotena (Pekka Paavilainen/V-S ELY 4.12.2020, suullinen tiedonanto). Verkostohankkeessa on oltu henkilökohtaisesti yhteydessä lukuisiin paikallistoimijoihin ja heidän kanssaan on keskusteltu muun muassa hankerahoituksista. Myös verkoston uutiskirjeissä ja Facebook-ryhmässä on viestitty hankerahoituksista sekä järjestetty yksi teemawebinaari hankerahoituksista.

Tilaisuuksien ja tapahtumien kautta hankkeessa on tavoitettu noin 660 vesiensuojelu- ja vesistökuunnostusasioista kiinnostunutta henkilöä. Tilaisuuksien sisältö on ollut monipuolinen ja asiantunteva. Hankkeen toimesta on lisätty tehokkaasti tietoa vesiensuojelusta (erityisesti maa- ja metsätalouden vesiensuojelu, pienvedet ja ympäristökasvatus) ja kokemuksia vesistökuunnostuksista.

Verkoston viestintätoimilla on laaja-alaisesti lisätty tietoa vesistökuunnostustoiminnasta ja vesiensuojelun merkityksestä. Varsinais-Suomen vesistökuunnostusverkostolla on selkeä visuaalinen ilme, joka edesauttaa näkyvyyttä ja houkuttelevuutta. Tietoisuus verkoston olemassaolosta ja toiminnan jatkumisesta on vähitellen saanut jalansijaa ainakin aktiivisimpien kunnostajien ja vesiensuojeluasioista kiinnostuneiden varsinaissuomalaisen keskuudessa. Toisaalta viestinnän ja sidosryhmätyön ansiosta verkoston toiminnasta tiedetään myös muualla Suomessa.

Maakunnallinen yhteistyö vesiensuojeluun ja vesistökuunnostuksiin liittyvien toimijatasojen välillä on lisääntynyt vähitellen verkostohankkeen myötävaikutuksesta. Verkoston ohjaus- ja suunnitteluryhmän tiivis toiminta on edistänyt alueellista vuoropuhelua ja yhteistyötä. Verkoston toiminnan kautta eri toimijoita ja eri näkökulmia on huomioitu paremmin vesiensuojelutoimissa. Vaikutuksen suuruutta ja suuntaa on hankala mitata, mutta ainakin hankkeen vetäjänä toimineen Valonian sidosryhmätyö muun muassa metsätaloustoimijoiden suuntaan on vahvistunut. Tätä kehitystä on suuresti lisännyt myös keväällä 2020 alkanut ja Valonian vetämä [Hyppäränharjun METSO-yhteistoimintaverkosto -hanke](#). Sidosryhmätyön kehittyminen ja parantuminen on luonut edellytyksiä vaikuttavien valuma-aluekuunnostusten ja niihin liittyvien yhteishankkeiden toteuttamiseen. Hyvänä esimerkkinä on syksyllä 2020 ympäristöministeriöstä rahoituksen saanut Valonian koordinoima Varsinais-Suomen Helmikunnat-[hanke](#), jossa kunnostetaan perinnemaisemia, metsäisiä elinympäristöjä, purojen ranta-alueita ja lintujen pesimä- ja levähdysalueita 7 kunnan alueella.

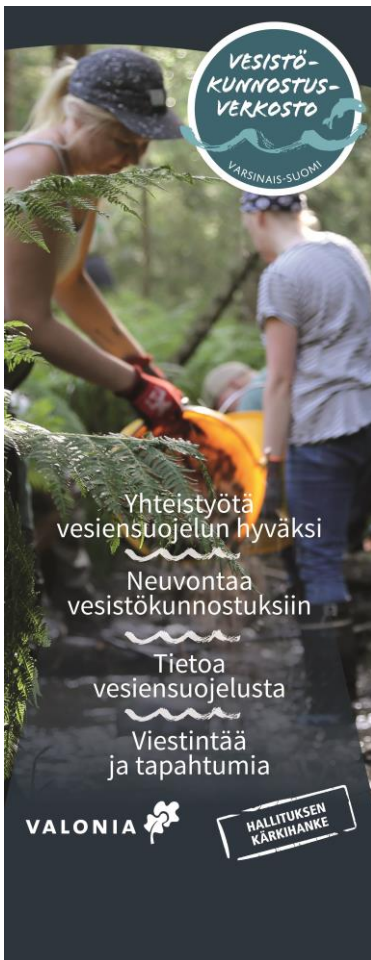
Vesiensuojelun toimijakenttä on kuitenkin laaja ja asenteet ja toimintatavat muuttuvat hitaasti, joten pitkäjänteiselle sidosryhmätyölle vesiensuojelun edistämiseksi on edelleen voimakas tarve. Hankkeen aikana on saatu luotua jo hyvä pohja alueelliselle yhteistyölle. Verkostohankkeessa tehdyille vesiensuojelun perustyölle olisi tarpeen saada pitkäaikainen julkinen rahoitus, koska kyseiselle työllä ei muuten ole tekijää Varsinais-Suomessa tai muissa maakunnissa. Hanketyöllä päästään alkuun, mutta siitä puuttuu ajallinen kestävyys.

5 Viestinnän toteutuminen ja tulokset

Viestinnän päätavoitteena on ollut välittää tietoa paikallisille vesiensuojeluyhdistyksille vesiensuojelu- ja vesistökuunnostustietoa sekä tiedottaa heitä hankkeen tarjoamasta neuvonta- ja asiantuntijaavusta vesiensuojelu- ja vesistökuunnostustöiden suunnittelussa ja toteutuksessa. Tavoitteena oli myös tavoittaa laajasti vesiensuojeluun liittyviä sidosryhmiä sekä paikallisia aktiiveja Varsinais-Suomen alueella.

Verkostoa luodessa tehokkaita tapoja tiedon levittämiseen ovat suorat kontaktit alueen toimijoihin, tapahtumien järjestäminen ja säännöllinen uutisointi. Hanke on ollut aktiivisesti esillä myös sosiaalisessa mediassa.

5.1 Visuaalinen ilme ja painotuotteet

Alkuvuodesta 2019 Valonian viestintäasiantuntija Maiju Oikarinen suunnitteli verkostolle logon, roll-upin ja info-flyerin erilaisia verkostotilaisuuksia varten.

Kesällä 2019 julkaistiin [Mökkiläisen vesiensuojeluvinkit -esite \(PDF\)](#) (koko A5, neljä sivua). Vinkkitekstit ovat kirjoittaneet Valonian vesiasiantuntijat ja visuaalisen suunnittelu- ja taittotyön on tehnyt Valonian viestintäasiantuntija Maiju Oikarinen. Esite on suunnattu erityisesti vesiensuojeluyhdistyksille, jotka voivat jakaa esitettä jäsenistölleen esimerkiksi vuosikokouskutsujen yhteydessä joka sähköisenä tai painettuna. [Esite on luettavissa myös nettimateriaalina.](#)

Esitteessä vinkit on jaettu neljään teemaan:

- jätevedet ja vedenkulutus
- piha ja ranta
- kalastus ja veneily
- vesikasvit ja ruoppaus

Vinkeistä otettiin 200 kappaleen painos ja lehtisiä on jaettu tapahtumien yhteydessä. Keväällä 2020 Kustavin kunta innostui oppaasta ja tilasi siitä omakustanteisesti 2700 kpl painoksen jaettavaksi kunnan mökkiläisoppaan yhteydessä.

5.2 Verkkojulkaisut: hankesivu, uutiset, blogit ja uutiskirjeet

Hankkeen käynnistyessä laadittiin pysyvä hankesivu osoitteeseen www.valonia.fi/vesistokunnostus-verkosto. Vuonna 2019 Valonian verkkosivut uudistettiin ja uusi malli mahdollistaa hankkeen keskeisten materiaalien näkymisen samalla sivulla, joten saman linkin takana ovat niin uutiset, mediatiedotteet, tilaisuuksien materiaalit sekä muu viestintämateriaali.

Hankkeen uutiset

Hankkeen aikana nettisivuilla julkaistiin useita uutisia. Varhaisimmat uutiset poistuivat nettisivu-uudistuksen myötä. Uutisten lisäksi hankesivulla on tilaisuuksien materiaaleja, Mökkiläisen vesiensuojeluvinkit sekä

26.8.2020 [Kosteikkoretkellä tutustuttiin monitavoitteisten kosteikkojen hyötyihin](#)

8.4.2020 [Varsinais-Suomen vesistökunnostustarinoita ja -toimia kartalle](#)

27.9.2019 [Vesiensuojeluyhdistykset verkostoitumassa](#)

24.6.2019 [Lisää kuntia mukaan Valonian vesiensuojelutyöhön](#)

16.4.2019 [Varsinais-Suomen vesistökunnostusverkostolla tuulta purjeissa](#)

1.3.2019 Kalatalousalan ja vesiensuojelun yhteistyötä edistettiin

15.2.2019 Miten kuntien taajamametsistä tulisi huolehtia?

26.9.2018 Alueen vesistöt kuntoon yhteistyön ja koordinoinnin avulla

Postituslista ja uutiskirje

Verkostoon ja postituslistalle liittymistä varten avattiin [Lyyti-ilmoittautuminen](#), jonka kautta kysyttiin myös tarkempia taustatietoja yhdistystoimijoilta. Lyyti-linkin kautta verkostoon liittyi mukaan 101 aktiivista tai yhdistystä, mikä antaakin hyvän yleiskuvan alueen yhdistysten tilanteesta.

Toimijoihin on oltu yhteydessä suoraan sähköpostitse, mutta kevästä 2019 lähtien myös uutiskirjeen muodossa. Kirje lähetetään 2–3 kertaa vuodessa ja siihen kootaan ajankohtaisia kuulumisia ja tilaisuuksia, mutta keskiössä ovat lisäksi paikallisten toimijoiden esittelyt ja kuulumiset. Lisäksi lähetettiin sisällöltään suppeampia, ajankohtaisiin asioihin keskittyneitä uutiskirjeitä. Kaikkiaan uutiskirjeitä julkaistiin hankkeen aikana seitsemän. Kirjeen kokoamista jatketaan myös hankkeen päättymisen jälkeen. [Lähetetyt uutiskirjeet löytyvät hankesivulta](#).

Nettisivu-uudistuksen myötä postituslistamahdollisuus lisättiin myös suoraan hankesivulle. Joulukuussa 2020 uutiskirjetilaaajia on kaikkiaan 176, joista noin kolmasosa paikallisyhdistysten jäseniä.

5.3 Mediatiedottaminen ja medianäkyvyys

Hankkeen aikana mediaa lähestyttiin alla olevilla tiedotteilla, jotka liittyivät erityisesti järjestettävien tilaisuuksien aiheisiin. Valonian mediatiedotelista sisältää valtaosan maakunnan paikallislehdistä sekä mm. radiokanavat, kuntien kirjaamot sekä yksittäisiä tilaajia (rekisterin koko 128 tilaajaa). Mediatiedotteet on koottu myös hankesivuille. Mediaosumien listaus ei ole täysin kattava ja lisäksi esimerkiksi tapahtumista on viestitty myös kuntien nettisivuilla.

- [5.2.2020 Muuttuva ilmasto lisää tarvetta kokonaisvaltaiseen valuma-alueiden vesienhallintaan](#)
- [13.3.2019 Metsätalouden vaikutukset näkyvät vesistöissä – vaikuttavia toimia tarvitaan](#)
- [12.2.2019 Taajamametsistä on moneksi: virkistyskäyttöä, maisema-arvoja ja luonnon monimuotoisuutta](#)
- [27.9.2018 Varsinais-Suomen vesistökuostusverkosto tähtää yhteistyöhön ja paikallisiin vesiensuojelutoimiin](#)

Kirjoituksia ja mainintoja hankkeesta printtimediassa

9.11.2020	Åbo Underrättelser: Valonia fick miljöpris
9.11.2020	Kunnallislehti: Valonia sai luonnonsuojelupiirin ympäristöpalkinnon
7.11.2020	Turun Sanomat: Valonian vesitoiminnalle ympäristöpalkinto
16.4.2020	Perniönseudun Lehti: Mökkiläinen pääsee ympäristöasioissa pitkälle jo maalaisjärjellä
14.11.2019	Loimaan lehti: Rengaspaineiden alentaminen estää maaperän tiivistymistä – uutisjuttu Maatalous ja vesiensuojelu -tapahtumasta
14.8.2019	Salon Seudun Sanomat: Vesiensuojelu- ja metsäaiheinen yleisötilaisuus
4.7.2019	Uudenkaupungin Sanomat: Mannerveden kunto halutaan taas hyväksi
21.6.2019	Länsi-Suomi: kokouskutsu Puhdas Mannervesi ry ensimmäiseen kokoukseen (puhumassa Jarkko Leka)
28.6.2019	Laitilan sanomat: Huoli Mannervedestä synnytti yhdistyksen
23.3.2019	TS Extra: Saaristomeri ensin!

Muita kirjoituksia ja hankkeen mainintoja digimediaosumissa

9.11.2020	Salon Seudun Sanomat: Salon vesistöhankeet keräsivät kehuja – Luonnonsuojelupiiri palkitsi Valonian
8.11.2020	Länsi-Suomi: Luonnonsuojeluliiton Varsinais-Suomen piirin ympäristöpalkinto Valonian vesitoiminnalle
7.11.2020	Aamuset: Suomen luonnonsuojeluliiton Varsinais-Suomen piirin ympäristöpalkinto Valonian vesitoiminnalle
21.4.2020	Varsinais-Suomen vesistökuostusverkosto (Saaristomeren suojelurahasto)
5.6.2019	Varsinais-Suomi Blogi: Käytännön vesiensuojeluun tarvitaan kannustimia
12.22.2018	Vakka-Suomen sanomat (verkko): Vesistöjen vaaliminen on kärkihanke parhaasta päästä
29.7.2018	Varsinais-Suomen kumppanuusfoorumi: Vesistökuostusverkoston avulla paikallisia vesiensuojelutoimia
?	Vesientila.fi (LUVY): Hankkeet apuna verkostotyössä
6.7.2018	Centrum Balticum: Saaristomeren suojelurahasto rahoittaa uusia hankkeita

5.4 Sosiaalinen media

VALONIA
Sponsoroitu

Luonnontilainen, kasvillisuuden peittämä ranta pidättää vesistöön kulkeutuvia ravinteita ja maa-ainesta paremmin kuin kylvönurmikko.

- Suojele rannan monimuotoisuutta: älä harvenna rantapuustoa ja kasvillisuutta liian rajusti tai rakenna liian lähelle vesirajaa. Vältä kaivuutöitä rannassa äläkä kaiva ojia suoraan vesistöön, vaan jätä rantaan suojavyöhyke.
- Säilytä akut, maalit, öljyt ja liuottimet huolellisesti kaukana rannasta ja sateelta suojattuna.
- Pidä huolta, ettei tuuli, sadevesi tai aallokko kuljeta tavaroita vesistöön. Korjaa talteen erityisesti muovituotteet.
- Perusta komposti riittävän etäälle rannasta ja talousvesikaivosta.

Lue lisää mökkiläisen vesiensuojeluvinkejä:
<http://valonia.fi/mokkilaisenvinkit>
#vs_vesistöt

VALONIA.FI
Mökkiläisen vesiensuojeluvinkit

LATAA

Hankkeelle perustettiin avoin [Facebook ryhmä, Varsinais-Suomen vesistökuunnostajat](#). Facebook-ryhmässä on tällä hetkellä 205 jäsentä. Sen kautta on viestitty muun muassa Varsinais-Suomen vesistökuunnostusverkoston ja muiden järjestäjien vesiensuojelu- ja kunnostustapahtumista, rahoitushauista, vesiensuojelu-uutisista ja muiden verkostojen kuulumisista.

Valonian Facebook-sivuja on käytetty mm. tapahtumaviestintään ja uutisnostojen jakamiseen. Someviestinnässä on keskitytty etenkin visuaaliseen puoleen: postaukset on räätälöity hankeilmeen mukaiseksi ja niissä on käytetty paljon valokuvia.

Mökkiläisen vesiensuojeluvinkeistä tehtiin kesäksi 2019 Varsinais-Suomen mökkiläisille kohdennettu Facebook-kampanja, joka julkaistiin neljässä osassa esitteen teemojen mukaan. Valitettavasti kesälomien vuoksi kohdennusta ei enää ollut aikaa täsmentää kampanjan alettua ja näkyvyys jakautui varsin epätasaisesti postausten välillä. Kampanjan tavoitteena oli kattavuus ja pienellä sijoituksella (75e) julkaisuille saatiinkin rutkasti näyttökertoja.

Mainoksen nimi	Sovelluslusta	Tuloksen tyyppi	Tulokset	Kattavuus	Näyttökerrat	Tuloskohtainen hinta	Käytetty summa (EUR)	Näyttötöiden heys	Yksittäiset linkin klikkaukset	Tulosprosentti
Verkosto	All	Kattavuus	17659,00	17659	34350	1,71	30,11	1,95	10,00	51,41
	instagram	Kattavuus	16936,00	16936	33471	1,73	29,34	1,98	10,00	50,60
	facebook	Kattavuus	780,00	780	879	0,99	0,77	1,13		88,74
Mökkiranta ja piha	All	Kattavuus	13775,00	13775	22345	1,50	20,63	1,62	6,00	61,65
	instagram	Kattavuus	10411,00	10411	16450	1,42	14,78	1,58	3,00	63,29
	facebook	Kattavuus	3688,00	3688	5895	1,59	5,85	1,60	3,00	62,56
Vesikasvit ja ruoppaus	All	Kattavuus	11910,00	11910	16864	1,37	16,26	1,42	8,00	70,62
	instagram	Kattavuus	8275,00	8275	10739	1,20	9,90	1,30	7,00	77,06
	facebook	Kattavuus	3835,00	3835	6125	1,66	6,36	1,60	1,00	62,61
Jätevesi	All	Kattavuus	5892,00	5892	7216	1,09	6,44	1,22	2,00	81,65
	instagram	Kattavuus	4356,00	4356	5224	0,97	4,21	1,20	1,00	83,38
	facebook	Kattavuus	1568,00	1568	1992	1,42	2,23	1,27	1,00	78,71
Veneily	All	Kattavuus	1456,00	1456	1624	1,07	1,56	1,12	2,00	89,66
	facebook	Kattavuus	800,00	800	940	1,14	0,91	1,18	2,00	85,11
	instagram	Kattavuus	657,00	657	684	0,99	0,65	1,04		96,05

Twitterissä Valonia on tehnyt aktiivisesti vesiensuojeluaiheisia twiittejä sekä jakanut sisältöä alan asiantuntijoilta sekä valtakunnallisilta ja paikallisilta yhteistyöverkostoilta. Twitterissä on käytetty myös aihetunnistetta [#vs vesistöt](#) alueellisten vesiensuojeluteemojen yhteydessä.

Vesiensuojelu ja vesistökuunnostusverkosto ovat olleet esillä myös Valonian Instagram-tilillä (@valoniaakeskus), mutta eritoten huhtikuussa 2019 avatulla Valonian vesitiimin tilillä (@vesitiimi_valonia).

6 Tulosten kestävyys ja hyödyntäminen

Hankkeessa tuotettu materiaali on ladattavissa ja hyödynnettävissä Valonian internet-sivustolta hankkeen päättymisen jälkeen. Varsinais-Suomen vesistökuunnostusverkoston nettisivu, uutiskirjeiden julkaisu ja Facebook-sivun ylläpito jäävät elämään tulevina vuosina.

Verkostolle luodun toimintamallin (liite) pohjalta verkostotyö jatkuu tulevina vuosina. Ensimmäinen toimintajakso suunnitellaan vuosille 2021–22. Vesistökuunnostusverkoston tavoitteiden asettelusta ja toiminnan suunnittelusta vuosille 2012–22 vastaa verkoston uusi suunnitteluryhmä. Suunnitteluryhmän ensimmäinen kokous on sovittu pidettäväksi 29.1.2021.

Verkostotoiminnan luonteeseen kuuluu mukautumis- ja joustavuuskyky, mikä puolestaan edellyttää keskinäistä luottamusta, laajaa aktiivisten verkostojäsenien joukkoa, vastuun jakautumista useille toimijoille sekä riittäviä resursseja henkilötyöhön ja toimintamenoihin. Verkoston mukautumiskykyyn liittyy toimintamallin jatkuva kehittäminen ja parantaminen sekä sisäisenä prosessina että muilta verkostoilta saatujen hyvien toimintaideoiden luotsaamana. Kehittäminen vaatii tuekseen myös toiminnan vaikutuksen seuraamista esimerkiksi kyselyiden avulla. Toimintamallin jatkuva kehitystyö tulee olemaan osa Varsinais-Suomen vesistökuunnostusverkoston ydintyötä.

7 Talousraportti

Hankkeen hyväksytty kokonaisbudjetti on 99 170 euroa, josta hankepäättöksen mukaisesti valtionavustus voi olla enintään 74,6 % hankkeen toteutuneista kokonaiskustannuksista, kuitenkin enintään 74 000 euroa. Valonia sai Saaristomeren suojelurahastolta 6 500 euron avustuksen omarahoitusosuutta varten, jolloin Valonian lopulliseksi omarahoitusosuudeksi jäi 18 670 euroa.

Hankkeessa on tehty vuonna 2020 ympäristöministeriölle kaksi budjettimuutosesitystä. Molemmat esitykset ovat koskeneet kustannuslajien välisiä siirtoja muuttamatta hankkeen kokonaiskustannuksia. Huhtikuussa tehdyssä ja hyväksytyssä (Päivi Saari/YM) budjettimuutosesityksessä hankkeen matkustuskuluista, ulkopuolisista palveluista ja muista kuluista siirrettiin 9 776 euroa henkilöstökuluihin. Marraskuussa tehdyssä ja hyväksytyssä (Kirsi Kentta/YM) budjettimuutosesityksessä hankkeen ulkopuolisista palveluista ja muista kuluista siirrettiin 1 800 euroa henkilöstökuluihin.

Hankkeen kokonaiskustannukset ovat 102 396. Hankkeen budjetti ylittyi 3199 eurolla. Ylittyminen johtuu ennen kaikkea lopullisten kustannusten ja maksatuksissa (puolen vuoden välein) raportoitujen kustannusten erotuksesta. Toisin sanoen hankkeen lopulliset kustannukset vuosille 2018-2019 ovat olleet suuremmat kuin maksatuskausilla 1-3 tiedossa olleet kokonaiskustannukset. Erotus johtuu siitä, että hankkeen yleiskustannukset tarkentuvat viiveellä eri hankkeille tehtävien jyvitysten suhteen. Todennäköisesti myös vuoden 2020 lopulliset kustannukset tulevat olemaan suuremmat kuin tällä hetkellä tiedossa olevat kustannukset. Budjettiylitys jää hankkeen toteuttajan eli Valonian kustannukseksi.

Taulukko. Hankkeen budjetti ja toteutuneet kustannukset.

Kululaji	Budjetoidut kokonaiskustannukset	Toteutuneet kustannukset 2018-2020	Ali/ylijäämäarvio
Henkilöstökulut yhteensä	81156	80747	409
Matkustuskulut yhteensä	2196	2806	-610
Ulkopuoliset palvelut yhteensä	5620	5086	534
Muut kulut yhteensä + alv.	10198	13730	-3532
Kaikki kulut yhteensä	99170	102369	-3199

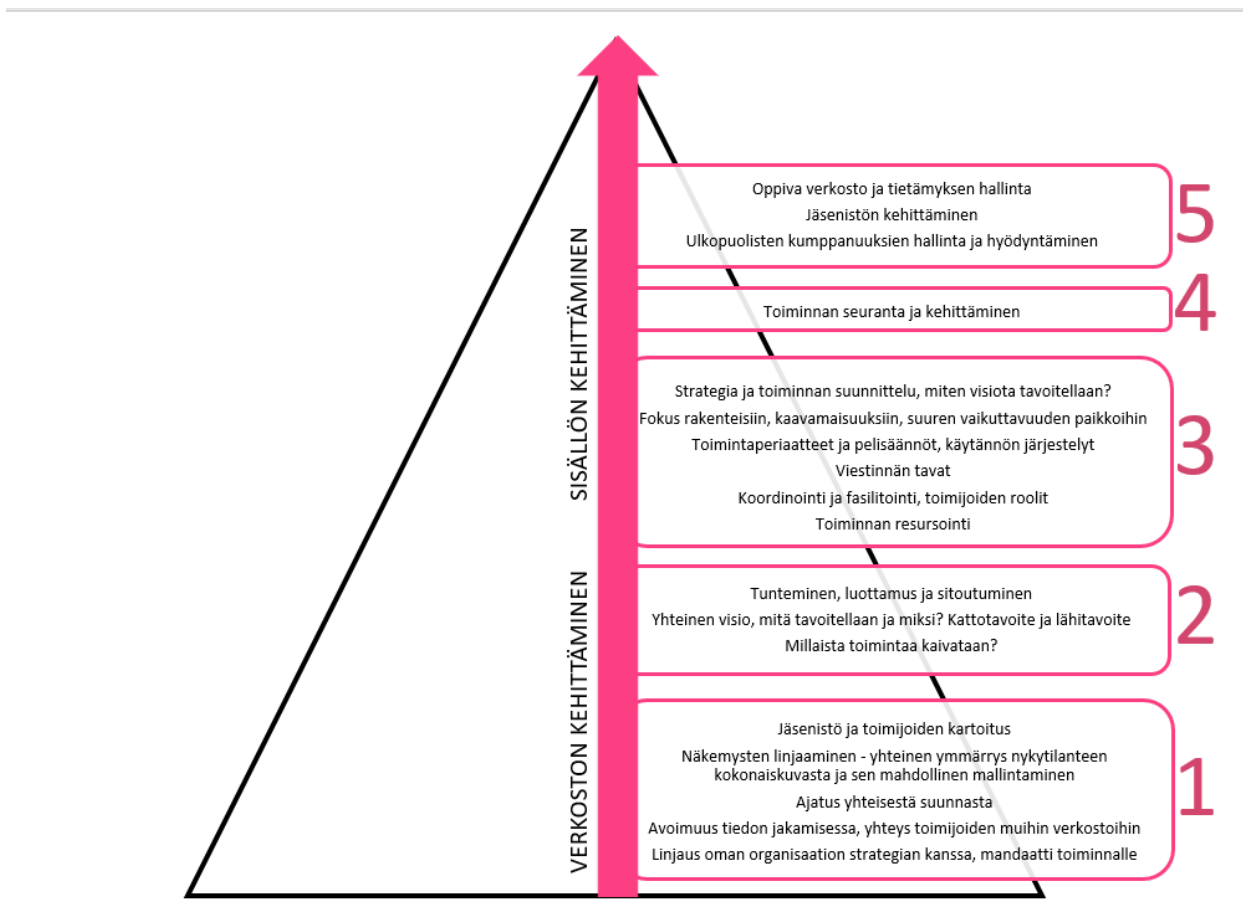
Hankkeen tilintarkastustyö aloitettiin 7.12.2020. Tilintarkastajana on toimimut BDO Audiator Oy:n Kirsi Ehrlund (HT, JHT). Tilintarkastusraportti valmistui 5.1.2021. Tilintarkastusraportissa on todettu, että hankkeen kulut ovat toteutuneet kustannusarvion mukaisesti Varsinais-Suomen liitto /Valonian kirjanpidossa ja hankkeelle on tarkastushetkellä kohdennettu kuluja yhteensä 102 369 euroa. Lisäksi on todettu, että valtionavustusselvitys on laadittu sopimusehtojen mukaisesti eikä haettavaan rahoitusosuuteen ole saatu rahoitusta muualta. Ja että hankkeen tulot ja toteuttajan kustannusten muu rahoitus on kirjattu toteuttajan kirjanpitoon ja on ilmoitettu valtionavustusselvityksillä.

8 Suositukset tulevia hankkeita ja ohjelmia varten

Alueellisille vesistö-kunnostusverkostoille on selkeä tarve myös alkaneella vuosikymmenellä. Vesienhoidon toimenpideohjelmassa vuosille 2021–27 esitettyjen tilatavoitteiden saavuttaminen tarkoittaa vesiensuojelun tehostamista monilla yhteiskunnan sektoreilla. Verkostotyö on tehokas väylä tukea paikallislähtöistä kunnostustoimintaa, lisätä valuma-aluekunnostusten vaikuttavuutta ja laajojen yhteishankkeiden syntymistä.

Hyvä verkostotyö on avointa, laajapohjaista ja tasavertaista, laadukasta tietoa aktiivisesti välittävää, luottamukseen perustuvaa, joustavaa ja rakentavaan yhteistyöhön pyrkivää. Vesistö-kunnostusverkostotoiminnassa pyritään yleishyödyllisyyteen ja siksi olisi tarpeen varmistaa sille riittävä ja pitkäjänteinen julkinen rahoitus sekä poliittinen tuki. Vesistö-kunnostustoiminta, vesiensuojelu ja maa- ja metsätalouden kestävä kehitys ohjaaminen kuuluvat ympäristöministeriön sekä maa- ja metsätalousministeriön intresseihin. YM ja MMM voisivat joko yhdessä tai erikseen harkita alueellisten verkostojen pitkäjänteistä rahoituksellista tukemista. Noin yhden henkilötyövuoden resurssilla vesistö-kunnostusverkostotyöhön saataisiin vakautta ja vaikuttavuutta.

Vesistö-kunnostusverkossa on tämän hankkeen aikana rakennettu onnistuneesti hyvän verkostotyön edellytyksiä; luottamusta, sitoutumista, verkoston kattavuutta ja esimerkiksi yhteisten tavoitteiden määrittelyä. Verkoston toimivuutta on kehitetty panostamalla koordinointiin, tiedonkulkuun ja dialogisuuteen toimijoiden välillä. Verkoston edelleen jalostumisen kannalta jatkuvuus on kuitenkin tärkeää. Verkoston vaikuttavuus kasvaa sen kehityksen myötä. Tulevaisuudessa olisi tärkeää tehdä ennistä syväluotaavampaa sidosryhmäanalyysia esimerkiksi niistä toimijoista, joiden tukea työlle ei vielä ole saavutettu. Verkoston toimintaa ja kehittämistä voi hahmottaa esimerkiksi alla olevan kuvan (Lahela 2020) mukaisesti:

Vesistökuunnostusverkoston työtä tulisi kehittää kohti entistä strategisempaa toimintaa ja parempaa vaikuttavuutta.

Tiivis kuntayhteistyö ympäristöasioissa on Valonian erityispiirre, joka luo osaltaan vakautta vesistökuunnostusverkostotyön jatkuvuudelle Varsinais-Suomessa. Valonian toimintamallissa kuntayhteistyöstä saatu perusrahoitus mahdollistaa hanketoiminnan, jolla palvellaan Varsinais-Suomen kuntia ympäristöasioiden hoidossa. Tätä toimintamallia voitaisiin hyödyntää myös muissa maakunnissa. Esimerkiksi Pohjois-Pohjanmaalla VYYHTI-verkosto käy parhaillaan neuvotteluja kuntien kanssa vesistökuunnostusverkostotoiminnan rahoituksesta ja verkoston toimintaan osallistumisesta.

Hankevetoista toimintaa tarvitaan jatkossakin vesistökuunnostusten ja alueellisen yhteistyön edistämiseksi. Kuunnostuksia ohjataan edelleen sektorikohtaisesti ja siten valuma-alueen yhteistyö ja eri toimintojen yhteensovittaminen vesistökuunnostuksissa jää olemattomaksi. Valuma-alue tarkastelu on otettava lähtökohdaksi kaikissa vesistökuunnostuksissa, jotta kuunnostustoiminnalle saadaan vaikuttavuutta.

Toimijoiden välistä yhteistyötä on lisättävä kaikilla tasoilla ei ainoastaan maaomistajien keskuudessa. Toimijakenttä on edelleen hyvin hajanainen, vaikka monilla on samat tavoitteet. Valuma-alue tarkastelulla saadaan eri sidosryhmien ja viranomaisten näkemykset mukaan vesistökuunnostuksiin ja siten monivaikutteisia hankkeita toteutettua.

Kunnostustoimenpiteiden vaikuttavuuden seurantaan on saatava myös lisäresursseja. Lisäksi tarvitaan tutkittua tietoa ilmastonmuutoksen vaikutuksesta ja siihen sopeutumisesta vesistökuunnostuksissa.

9 Yhteenveto hankkeesta ja päätuloksista

Varsinais-Suomen vesistökuunnostusverkosto -hankkeen tavoitteena on ollut luoda toimintamalli ja yhteistyöverkosto alueellisen vesiensuojelutyön tehostamiseen sekä vesistö- ja valuma-aluekuunnostusten toteuttamiseen. Lisäksi tavoitteena oli, että Varsinais-Suomen vesistökuunnostusverkoston työ jatkuu hankkeen päättymisen jälkeen. Tärkeimpiä hankkeessa tavoiteltavia tuloksia ovat olleet toimivan ja aktiivisen yhteistyön lisääminen vesiensuojeluun liittyvien sidosryhmien välillä, mahdollisimman monen paikallisyhdistyksen neuvonta sekä vesistö- ja valuma-aluekuunnostusten toteutuminen useissa Varsinais-Suomen vesistöissä.

Hanke on alkanut 3.9.2018 ja päättyy 31.12.2020. Hankkeen kokonaisbudjetti on 99 170 euroa. Hankkeen päärahoittaja on ympäristöministeriö (74,6 %). Saaristomeren suojelurahasto on myöntänyt hankkeelle 6 500 euron avustuksen. Hankkeen päätoteuttaja on Valonia/Varsinais-Suomen liitto ja hankekumppanina on Lounais-Suomen vesiensuojeluyhdistys ry. Varsinais-Suomen ELY-keskus ja Varsinais-Suomen liitto ovat olleet mukana yhteistyökumppanina.

Päätulokset:

- hanke on maakunnallisesti lisännyt vesiensuojelu- ja vesistökuunnostustoimintaa
- järjestettyjen tilaisuuksien ja tapahtumien avulla on lisätty tehokkaasti tietoa vesiensuojelusta (maa- ja metsätalous, pienvedet, ympäristökasvatus) ja kokemuksia vesistökuunnostuksista.
- verkoston viestintätoimilla on laaja-alaisesti lisätty tietoa vesistökuunnostustoiminnasta ja vesiensuojelun merkityksestä
- viestinnän ja sidosryhmätyön ansiosta verkoston toiminnasta tiedetään maakunnassa ja muualla Suomessa
- Sekä maakunnallinen että valtakunnallinen yhteistyö vesiensuojeluun ja vesistökuunnostuksiin liittyvien toimijatasojen välillä on lisääntynyt vähitellen verkostohankkeen myötävaikutuksesta
- sidosryhmätyön kehittyminen ja parantuminen on luonut edellytyksiä vaikuttavien valuma-aluekuunnostusten ja niihin liittyvien yhteishankkeiden toteuttamiseen
- hankkeen toiminta on ollut kustannustehokasta
- verkostotyön jatkaminen hankkeen päätyttyä hankkeessa laaditun toimintamallin pohjalta

Hankkeen kahden vuoden aikana Varsinais-Suomen vesistökuunnostusverkosto on saatu hyvään vauhtiin. Verkostotyö on pitkäjänteistä ja vaikuttavuus oletettavasti paranee verkoston kehittyessä. Vaikuttavan vesiensuojelutyön edellytyksenä on hyvä yhteistyö eri toimijoiden välillä. Vesiensuojelu ja vesistökuunnostukset tulisi saada nykyistä vahvemmin osaksi muuta maankäyttöä. Sektorirajat ylittävän yhteistyön kehittämiseksi on edelleen suuri tarve sekä Varsinais-Suomessa että valtakunnallisesti. Hankkeen aikana verkostotyötä on kehitetty myös muiden tahojen ja hankkeiden toimesta. Verkoston jatkokehityksessä on tärkeää, että eri verkostot ja toimijat ovat tietoisia toistensa

tavoitteista ja tunnistetaan yhteistyömahdollisuudet. Verkostoa olisi hyvä myös saada mukaan uusia toimijoita kuten tutkimusorganisaatioita ja monipuolisesti eri toimialojen edustajia.

Hankkeen järjestämät koulutusluonteiset tilaisuudet olivat kysytyjä ja vesistökuunnostusosaamisen kehittämiseksi ja vesiensuojeluneuvonnalle on edelleen selvä tarve. Paikallisilla toimijoilla kuten yhdistyksillä ja maa- ja vesialueiden omistajilla on suuri rooli vesistökuunnostusten toteutuksessa. Vesistökuunnostusverkoston tärkeä tehtävä on jatkossakin tarjota neuvontaa ja tukea paikallisten toimijoiden vesiensuojelutyölle. Yhteistyötä olisi hyvä jatkossa kehittää vuorovaikutteisempaan suuntaan niin, että toimijat kokevat verkoston omakseen ja verkosto toimii itseohjautuvasti.

Edellä mainitut haasteet on tunnistettu tärkeiksi kehityskohteiksi Varsinais-Suomen vesistökuunnostusverkostossa. Lisäksi verkoston rahoituksen pitkäaikainen turvaaminen on ensisijaisen tärkeää, koska kyseiselle työllä ei muuten ole tekijää Varsinais-Suomessa tai muissa maakunnissa. Vesistökuunnostusverkostotoiminnassa pyritään yleishyödyllisyyteen ja siksi olisi tarpeen varmistaa sille riittävä ja pitkäjänteinen julkinen rahoitus sekä poliittinen tuki. Vesistökuunnostustoiminta, vesiensuojelu ja maa- ja metsätalouden kestävä kehitys ohjataan ympäristöministeriön sekä maa- ja metsätalousministeriön intresseihin. YM ja MMM voisivat joko yhdessä tai erikseen harkita alueellisten verkostojen pitkäjänteistä rahoituksellista tukemista. Noin yhden henkilötyövuoden resursilla vesistökuunnostusverkostotyöhön saataisiin vakautta ja vaikuttavuutta.

Valonia toimii osana Varsinais-Suomen liittoa

VARSINAIS-SUOMEN LIITTO
EGENTLIGA FINLANDS FÖRBUND
REGIONAL COUNCIL OF SOUTHWEST FINLAND